

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 339/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 28/2011, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 28/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 28/2011 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostúčinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 551,19 € (slovom päťstopäťdesiatjeden eur a devätnásť centov) na účet advokáta JUDr. Ladislava Ščuryho, Mierová 1725, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 15176/2016-9 zo 16. mája 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejedanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 28/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom okresným súdom, v ktorom vystupuje ako žalobca proti spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom v Bratislave ako žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 5 500 € s príslušenstvom z titulu nákladov vynaložených sťažovateľom na rekonštrukciu nebytových priestorov, dochádza od jeho začatia k zbytočným súdnym prietahom. Prvý procesný úkon okresného súdu bol uskutočnený takmer po 2 rokoch od podania žaloby

v roku 2013 (výzva okresného súdu adresovaná žalovanému na vyjadrenie sa k žalobe). Vzhľadom na to, že ďalší rok sa v tomto súdnom spore nekonalo a nebol nariadený ani termín pojednávania, podal sťažovateľ predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní (sťažnosť z 19. februára 2013), na ktorú však z okresného súdu nedostal žiadnu odpoveď, a preto podal predsedovi okresného súdu opätovnú sťažnosť na prietahy v konaní (sťažnosť z 19. decembra 2013). V upovedomení okresného súdu o spôsobe vybavenia sťažnosti sťažovateľa doručenom mu 28. februára 2014 predsedníčka okresného súdu vyhodnotila sťažnosť ako dôvodnú. Po vybavení sťažnosti na prietahy v konaní sa 23. mája 2014 uskutočnilo v napadnutom konaní prvé, ale zatiaľ i posledné pojednávanie, pretože ďalší termín pojednávania vo veci nariadený na 7. december 2016 bol zrušený. Keďže k prietahom v konaní dochádzalo naďalej, sťažovateľ podal 28. februára 2014 ústavnú sťažnosť, v ktorej sa domáhal nápravy porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 173/2014-17 zo 7. mája 2014 odmietol jeho sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v krátkom období po vybavení sťažnosti predsedovi okresného súdu. Od predmetného rozhodnutia ústavného súdu dochádza podľa neho naďalej k prietahom v napadnutom konaní. Sťažovateľ 14. októbra 2016 opätovne zaslal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Poverený podpredseda okresného súdu v odpovedi na túto sťažnosť doručenej sťažovateľovi 14. novembra 2016 uviedol, že v predmetnom konaní zistil vznik prietahov z objektívnych príčin bez subjektívneho zavinenia zákonnej sudkyne z dôvodu nadmernej zaťaženia súdneho oddelenia zákonnej sudkyne.

Sťažovateľ je presvedčený, že za týchto okolností je okrem vyslovenia porušenia označených práv v náleze ústavného súdu a príkazu ústavného súdu adresovaného okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov potrebné priznať mu aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €.

3. Na základe uvedeného navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ], ... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25Cb/28/2011 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ]... finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 363,79 €... na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho vedený vo VÚB, a.s., pobočka Čadca, č. ú: v tvare IBAN: SK69 0200 0000 0031 7487 8351 do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

4. Predsedníčka okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu zaujala k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení sp. zn. Spr. 3474/2017 z 19. júna 2017, ktorého súčasťou bolo aj vyjadrenie sudkyne konajúcej vo veci a prehľad procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní. Sudkyňa konajúca vo veci uviedla, že k vzniku priesťahov zo strany súdu v napadnutom konaní došlo z objektívnych príčin, a to najmä vzhľadom na stav jej pridelených súdnych oddelení, keďže v oddelení 25 Cb je podľa súdneho registra nevybavených 1048 vecí. Sudkyňa zároveň uviedla, že k zaťaženosti jej osoby prispela napr. aj skutočnosť, že v období od 1. septembra 2016 do 1. apríla 2017 v zmysle platného rozvrhu práce zastupovala kolegyňu počas jej dlhodobej práceneschopnosti, a tiež skutočnosť, že za obdobie posledného roka jej boli prerozdelené spisy po troch sudcoch, ktorí z okresného súdu odišli. Poukázala aj na skutočnosť, že v I. štvrtroku 2017 došlo k skomplikovaniu práce v jej pridelených súdnych oddeleniach, a to najmä z dôvodu neprítomnosti vyššej súdnej úradníčky (január 2017 – apríl 2017) a z dôvodu práceneschopnosti asistentky súdneho oddelenia (marec 2017 – máj 2017), čo viedlo k zvýšenej zaťaženosti jej osoby ako zákonnej sudkyne v oblasti procesnoprávneho a administratívneho zabezpečenia fungovania súdneho oddelenia. Taktiež uviedla, že v záujme toho, aby v tejto veci došlo k zamedzeniu priesťahov, nariadila 15. mája 2017 vo veci termín pojednávania na 4. október 2017.

Predsedníčka okresného súdu sa v stanovisku k sťažnosti vyjadrila taktiež k skutočnosti namietanej sťažovateľom, že nečinnosť súdu sa snažil vyriešiť podaním sťažnosti na priesťahy v konaní z 19. februára 2013 adresovanej predsedovi okresného súdu,

na ktorú však dosiaľ nedostal odpoveď, a uviedla, že takáto sťažnosť nebola predsedovi okresného súdu doručená a nie je ani súčasťou spisového materiálu sp. zn. 25 Cb 28/2011. Pokiaľ ide o následné sťažnosti sťažovateľa z 19. decembra 2013 a z 11. októbra 2016 adresované a doručené predsedovi okresného súdu, predsedníčka okresného súdu uviedla, že sťažnosti boli vybavené. Zároveň žiadala, aby ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy dôvody, pre ktoré k vzniku nečinnosti došlo, a aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške.

5. Podaním doručeným ústavnému súdu 10. júla 2017 sa sťažovateľ vyjadril k vyjadreniu okresného súdu z 19. júna 2017, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s tým, aby ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy dôvody, pre ktoré k vzniku nečinnosti okresného súdu došlo, a aby mu nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške tak, ako ho o to žiadala predsedníčka okresného súdu v jej vyjadrení k sťažnosti. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že výšku finančného zadosťučinenia ponecháva na rozhodnutí ústavného súdu. Tvrdí, že existencia prietáhov má v konaní nepriaznivý vplyv na jeho psychiku, ako i pocit bezmocnosti, keďže ako strana nemá reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania. V dôsledku toho bol aj nútený zrušiť svoje živnostenské oprávnenie, pričom dôvodom zrušenia predmetnej živnosti bola jeho druhotná platobná neschopnosť, ako aj nemožnosť ďalej podnikat', a to i z dôvodu, že mu žalovaný nezaplatil za prerobené priestory.

K vyjadreniu sudkyne konajúcej vo veci, že k vzniku prietáhov v napadnutom konaní došlo zo strany okresného súdu z objektívnych príčin vzhľadom na pracovnú zaťaženosť konajúcej sudkyne, sťažovateľ uviedol, že podľa § 34 ods. 3 prvej vety zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sudca má právo na pridelovanie vecí podľa rozvrhu práce tak, aby ich mohol prejednať a rozhodnúť bez zbytočných prietáhov. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ sudcovi nebudú pridelované spory bez toho, aby ich (objektívne) mohol rozhodnúť bez zbytočných prietáhov, vznikajú objektívne prietahy v súdnom konaní. V súvislosti s uvedeným sťažovateľ uviedol, že nesprávna organizácia práce, ako aj iné nedostatky v činnosti súdu, ktoré boli príčinou neprimeranej lehoty

prerokovania konkrétnej veci, sú porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 61/1998).

V závere svojho vyjadrenia s'ťažovateľ uviedol, že ani predsedníčka okresného súdu, ani sudkyňa konajúca v napadnutom konaní vo svojich vyjadreniach nepopreli existenciu priet'ahov v konaní. Na základe uvedeného s'ťažovateľ zotrúva na tom, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jeho označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle jeho ústavnej s'ťažnosti z 20. decembra 2016.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom ústavný súd zistil takýto prehľad priebehu konania:

- 31. január 2011 – doručenie žalobného návrhu (návrh na vydanie platobného rozkazu),
- 3. február 2011 – prevedenie veci do registra Cb,
- 12. marec 2012 – výzva pre žalovaného na vyjadrenie sa k žalobnému návrhu,
- 2. apríl 2012 – doručenie urgencie vydania platobného rozkazu okresného súdu zo strany žalobcu,
- 15. máj 2012 – doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobnému návrhu,
- 6. december 2012 – pokyn vyššieho súdneho úradníka na zaslanie vyjadrenia žalovaného k žalobnému návrhu žalobcovi (doručené súdnej kancelárii 7. decembra 2012 a odoslané až 18. februára 2013),
- 5. apríl 2013 – doručenie vyjadrenia žalobcu k vyjadreniu žalovaného k žalobnému návrhu,
- 7. január 2014 – nariadený termín pojednávania na 23. máj 2014,
- 23. máj 2014 – pojednávanie odročené na neurčito na účel ustanovenia znalca na návrh žalobcu,

- 29. máj 2014 – výzva stranám na predloženie otázok pre znalca na účely znaleckého dokazovania (odoslaná stranám 5. septembra 2014),
- 10. september 2014 – doručenie otázok pre znalca od žalobcu,
- 17. september 2014 – doručenie žiadosti žalovaného o predĺženie lehoty na predloženie otázok pre znalca,
- 3. december 2014 – uznesenie okresného súdu č. k. 25 Cb 28/2011-121 o nariadení znaleckého dokazovania (doručené právnomu zástupcovi žalobcu, znalcovi a žalovanému 11. decembra 2014),
- 25. máj 2015 – doručenie žiadosti ustanoveného znalca o zaslanie spisu,
- 7. august 2015 – zaslanie spisu okresného súdu súdnemu znalcovi,
- 23. december 2015 – doručenie znaleckého posudku,
- 27. január 2016 – uznesenie okresného súdu č. k. 25 Cb 28/2011-135 o priznaní odmeny súdnemu znalcovi (právoplatné 23. februára 2016),
- 28. január 2016 – výzva stranám na vyjadrenie sa k znaleckému posudku,
- 29. február 2016 – doručenie vyjadrenia žalobcu k znaleckému posudku,
- 16. máj 2016 – pokyn vyššieho súdneho úradníka na predloženie uznesenia č. k. 25 Cb 28/2011-135 z 27. januára 2016 o priznaní odmeny súdnemu znalcovi učtárni na vyplatenie priznanej odmeny,
- 31. október 2016 – nariadený termín pojednávania na 7. december 2016,
- 2. december 2016 – zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 7. december 2016 z dôvodu práceneschopnosti sudkyne,
- 1. február 2017 – pojednávanie odročené na neurčito na účel doplnenia dokazovania,
- 2. február 2017 – doručenie listinných dôkazov zo strany žalovaného,
- 6. február 2017 – doručenie listinných dôkazov zo strany žalobcu,
- 6. marec 2017 – doručenie stanoviska žalobcu vo veci samej,
- 15. máj 2017 – nariadený termín pojednávania na 4. október 2017.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania, resp. strana sporu podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej aj „CSP“), obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad Civilného sporového poriadku, a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priesťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Na druhej strane Civilný sporový poriadok kladie oveľa väčšie nároky a požiadavky aj na strany sporu a ich nesplnenie sankcionuje stratou sporu (napr. čl. 8, § 132, § 150, §151, §153 a §154 a ďalšie).

14. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje

tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

15.1 Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania v posudzovanej veci je rozhodovanie o uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda vec nemožno považovať za právne zložitú, pretože rozhodovanie o takýchto nárokoch tvorí bežnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. Vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania sa napadnuté konanie môže javiť ako skutkovo náročnejšie, avšak ústavný súd zároveň poukazuje na to, že vyššiu mieru faktickej zložitosti veci nemožno v tomto prípade považovať za skutočnosť, ktorá by výrazným spôsobom prispela k vzniku priet'ahov v konaní. Na právnu a skutkovú náročnosť napadnutého konania napokon nepoukázal vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti z 19. júna 2017 ani okresný súd.

15.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov, bolo správanie s'ťažovateľa v preskúmvanej veci. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s priet'ahmi v konaní bolo potrebné pripísať na ťarchu s'ťažovateľa. S'ťažovateľ ako žalobca sa práve naopak o stav preskúmvanej veci a jej čo najrýchlejšie skončenie zaujímal, čoho dôkazom je jeho podanie (urgencia vydania platobného rozkazu) doručené okresnému súdu 2. apríla 2012, ako aj jeho opakované s'ťažnosti na priet'ahy v konaní adresované predsedovi okresnému súdu.

15.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu s'ťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

15.3.1 Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 25 Cb 28/2011 zistil, že v napadnutom konaní, ktoré sa začalo doručením návrhu na vydanie platobného rozkazu okresnému súdu 31. januára 2011, bol po prevedení veci do registra Cb 3. februára 2011 prvý úkon zo strany okresného súdu (ktorým bola výzva pre žalovaného na vyjadrenie

k žalobnému návrhu, resp. návrhu na vydanie platobného rozkazu) uskutočnený až 12. marca 2012, t. j. po uplynutí viac ako 13 mesiacov od začatia konania, resp. od prevedenia veci do registra Cb, a prvé pojednávanie vo veci bolo okresným súdom napriek urgencii žalobcu o vydanie platobného rozkazu doručenej okresnému súdu 2. apríla 2012, t. j. o čo najrýchlejšie rozhodnutie vo veci, nariadené až na 23. máj 2014, teda až po viac ako 3 rokoch od začatia konania ako tretí úkon okresného súdu v predmetnom konaní po prevedení veci do registra Cb (po vykonaní druhého úkonu okresného súdu, ktorým bolo zaslanie vyjadrenia žalovaného k žalobnému návrhu žalobcovi, a doručení vyjadrenia žalobcu k vyjadreniu žalovaného). Už obdobie do uskutočnenia prvého pojednávania vo veci bolo teda poznačené výraznou nečinnosťou okresného súdu v trvaní viac ako 13 mesiacov od 3. februára 2011, keď bola vec prevezená do registra Cb, do 12. marca 2012, keď okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobnému návrhu, a tiež nečinnosťou v trvaní približne 9 mesiacov od doručenia vyjadrenia žalobcu k vyjadreniu žalovaného k žalobnému návrhu 5. apríla 2013 do 7. januára 2014, t. j. do nariadenia termínu pojednávania na 23. máj 2014. Takýto postup okresného súdu nemožno označiť za postup, ktorý by bol v súlade s § 100 ods. 1 prvej vety OSP, resp. v súlade s čl. 17 CSP, v zmysle ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V období po uskutočnení prvého pojednávania 23. mája 2014, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby nariadenia znaleckého dokazovania vo veci, okresný súd v konaní taktiež nepostupoval plynulo, čo sa prejavilo napríklad v tom, že výzva okresného súdu stranám na predloženie otázok pre znalca na účely znaleckého dokazovania z 29. mája 2014 bola odoslaná až 5. septembra 2014, t. j. po viac ako 2 mesiacoch od jej vypracovania, ako aj v tom, že po nariadení znaleckého dokazovania uznesením okresného súdu z 3. decembra 2014 bol spis okresného súdu ustanovenému znalcovi zaslaný až 7. augusta 2015 (po doručení žiadosti ustanoveného znalca o jeho zaslanie 25. mája 2015), a napokon aj v tom, že po doručení znaleckého posudku okresnému súdu 23. decembra 2015 okresný súd až 31. októbra 2016 nariadil vo veci ďalšie pojednávanie, a to na 7. december 2016, pričom v období od vydania pokynu vyššieho súdneho úradníka zo 16. mája 2016 na predloženie uznesenia okresného súdu z 27. januára 2016, ktorým bola ustanovenému znalcovi priznaná odmena za vypracovanie znaleckého posudku, do 31. októbra 2016, keď došlo k nariadeniu

pojednávania vo veci okresným súdom na 7. december 2016, bol okresný súd opäť neodôvodnene nečinný v trvaní viac ako 5 mesiacov.

15.3.2 Pokiaľ ide o dôvody okresného súdu prezentované v jeho vyjadrení k sťažnosti z 19. júna 2017, na ktoré poukázala sudkyňa konajúca vo veci, brániace mu konať vo veci priebežne vzhľadom na veľkú pracovnú zaťaženosť zákonnej sudkyne, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

16. Berúc do úvahy samotný priebeh napadnutého konania pred okresným súdom, a to vychádzajúc predovšetkým zo skutočnosti, že v predmetnom konaní, ktoré sa začalo v januári 2011, okresný súd ani po uplynutí viac ako 6 rokov dosiaľ ešte vôbec meritórne nerozhodol, neostávalo ústavnému súdu nič iné, ako konštatovať, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 28/2011 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

18. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu bolo porušené a napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej

neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa právoplatného rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho označené práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € odôvodňujúc to tým, že existencia prietáhov v konaní a stav právnej neistoty, keďže napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na jeho psychiku a ako strana sporu nemá reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo v ňom vyvoláva pocit bezmocnosti. V tej súvislosti uviedol, že v dôsledku pretrvávania tohto súdneho sporu bol aj nútený zrušiť svoje živnostenské oprávnenie (k podaniu zo 4. júla 2017 sťažovateľ doložil kópiu výpisu zo živnostenského registra č. 502-8560, z ktorého vyplýva, že ako podnikateľský subjekt ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania uvedených na dokladoch o živnostenskom oprávnení k 9. júlu 2013). Podľa jeho tvrdenia dôvodom zrušenia predmetnej živnosti bola jeho druhotná platobná neschopnosť, ako aj nemožnosť ďalej podnikat', a to i z dôvodu, že mu žalovaný nezaplatil za prerobené priestory.

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. S prihliadnutím na všetky okolnosti veci ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona

o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu), pričom zohľadnil nečinnosť okresného súdu, ako aj predmet sporu a jeho výšku.

23. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

24. Ústavný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní o jeho sťažnosti. Úhradu trov konania ústavný súd sťažovateľovi priznal za tri uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie zo 4. júla 2017) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a pri rozhodovaní o priznaní trov konania úkonu prevzatia a prípravy zastúpenia a úkonu podania sťažnosti vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016, a sťažovateľovi priznal odmenu za každý z uvedených úkonov právnej služby po 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý z uvedených úkonov právnej služby v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. V prípade úkonu vyjadrenia zo 4. júla 2017 ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €, keďže išlo o úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 a sťažovateľovi priznal odmenu za tento úkon právnej služby v sume 147,33 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za tento úkon právnej služby v sume 8,84 €, čo spolu predstavuje sumu 156,17 €. Vzhľadom na to, že ústavný súd považoval za preukázané, že právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznanú úhradu trov zvýšil o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, a teda sťažovateľovi priznal úhradu trov v celkovej sume 551,19 €.

25. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku nálezu).

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017